દાખલ તારીખ	:	૧૬–૧૨–૨૦૨૪		
રજી. તારીખ	:	૧૬–૧૨–૨૦૨૪		
નિકાલ તારીખ	:	૨૩ –૦૩–૨૦૨૬		
સમયગાળો	:	વર્ષ	માસ	દિવસ

<u>સતલાસણાના મહે. જ્યુડી.મેજી.શ્રી (જે.ડી.પટેલ સાહેબ) ની</u>

<u>અદાલત સમક્ષ, મુ. સતલાસણા.</u>

ફોજદારી કેસ નંબર :–૬૫૭ /૨૦૨૪

આંક :– ૨૬

ફરીયાદી :– ઠાકોર કૈલાસબેન પરબતજી,
ઉ.વ.આ.પુખ્ત,ધંધો–ખેતી/ઘરકામ,
રહે. વાવડી(ગઢ) (ઠાકોર વાસ),
તા.સતલાસણા, જિ.મહેસાણા.

વિરૂધ્ધ

આરોપી : સથવારા મયુરકુમાર કનુભાઈ,
ઉ.વ.આ. પુખ્ત, ધંધો– પ્રાઈવેટ જોબ
(બેન્ક ઓફ બરોડામાં),
રહે. વાવ, હે. ચોક ચબુતરા પાસે,
તા.સતલાસણા,જિ.મહેસાણા.

<u>ગુનોઃ–ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ મુજબ.</u>

રજુઆત – ફરીયાદ પક્ષ તરફે – એલ. એ. મેવા
બચાવપક્ષ તરફે – આર. એસ. દરજી

–:: ઠ રા વ ::–

(૧).. ફરીયાદપક્ષના કેસની ટુંકમાં હકીકત એવી છે કે, ફરીયાદી મોજે–વાવડી(ગઢ) મુકામે ઘરકામનો ધંધો કરી પોતાના પરીવારનુ ગુજરાન ચલાવે છે. તેમજ તેઓનું સતલાસણા મુકામે બેંક ઓફ બરોડામાં ખાતુ હોઈ અને આરોપી પણ ત્યાં નોકરી કરતા હોઈ તેઓ બેંક એકાઉન્ટના પૈસાની લેવડ –દેવડ અને અન્ય બેંકના કામકાજ સારૂ બેંકમાં આવતા જતા ત્યારે ફરીયાદી અભણ હોઈ, પૈસા જમા ઉપાડવાની સ્લીપ જાતે લખીને ભરી શકતા ન હોઈ, આ કામના આરોપી ફરીયાદીને ઘણી વાર સ્લીપ ભરી આપતા અને બેંકના કામકાજની માહીતી આપતા. જેથી ફરીયાદી અને આરોપી વચ્ચે ઔપચારીક મુલાકાતો થતી અને એકબીજાને અવાર નવાર મળવાનુ થતુ હોઈ, આરોપી સાથે ગાઢ ઓળખાણ થયેલી. વધુમાં ફરીયાદીને ઘર બનાવવાનુ કામકાજ ચાલુ હોઈ, તે માટે પૈસાની જરૂર હોઈ ફરીયાદી આ કામના આરોપીને સારી રીતે ઓળખતા હોઈ, તેથી લોન કરાવવા આરોપીને વાત કરેલી. આરોપી બેંકમાં નોકરી કરતા હોઈ, અને આજુબાજુના ગામના હોઈ, ફરીયાદીએ આરોપી ઉપર વિશ્વાસ અને ભરોસો મુકેલ અને રૂા. ૧,૧૫,૦૦૦/– (અંકે રૂપિયા એક લાખ પંદર હજાર) પુરાની લોનની વાત કરેલી અને લોન કરી આપે તો, જે કમીશન હશે તે આપવુ પડશે તે વાત સાથે ફરીયાદી સંમત થયેલ. ત્યારબાદ આરોપીએ લોન માટે ડોકયુમેન્ટની માંગણી કરેલ, તે ડોકયુમેન્ટ ફરીયાદીએ બેંકની પાસબુક, ડેરીનુ સ્ટેટમેન્ટ, આધાર કાર્ડ, અને ફોટા વિગેરે આરોપીને આપેલ અને આરોપીએ કહેલ કે, એક અઠવાડિયામાં લોન આવી જશે એવી વાત કરેલી. અઠવાડિયા પછી બેંક ઓફ બરોડામાં આરોપીએ ફરીયાદીને બોલાવેલ અને ફરીયાદીને કહેલ કે, તમે આ કાગળો પર સહી કરીને જાવ એટલે તમારી લોન તમારા એકાઉન્ટમાં અકે અઠવાડીયામાં આવી જશે. જેથી ફરીયાદીને સહી કરતા આવડતુ ન હોઈ અં

ગુઠો કરેલો.ત્યારબાદ ફરીયાદીએ અઠવાડિયા પછી ફોન કરતા, આરોપીએ ફરીયાદીનો ફોન ઉપાડવાનો બંઘ કરી દીઘેલ. ત્યારબાદ બેંકમાં તપાસ ફરીયાદીને જાણ થયેલ કે તેમના નામે એક લાખ પંદર હજાર પુરાની લોન પાસ થઈ ગયેલ છે અને ફરીયાદીના ખાતામાંથી આરોપીએ ફરીયાદીની ખોટી સહીઓ કરાવી ફરીયાદીની જાણ બહાર રૂા. ૧,૧૫,૦૦૦/– (અંકે રૂપિયા એક લાખ પંદર હજાર) પુરા લોનના પૈસા ઉપાડી લીઘેલ. ત્યારબાદ ફરીયાદીએ તેમના પતિ અને દિયર નામે ઠાકોર રામાજી લક્ષ્મણજી ગામ–વાવડી વાળાને ગામના બીજા બે આગેવાનોને સદર બાબતની જાણ કરેલી અને આરોપીના ઘરે ગયેલા અને જણાવેલ કે, ફરીયાદીના પૈસા જાણ બહાર કેમ ઉપાડી લીઘા છે? તારી ઉપર પોલીસ ફરીયાદ કરીએ છીએ. એટલે આરોપીએ કહેલ કે પૈસા ઉપાડી લીઘાની કોઈને વાત કરતા નહી મારી આબરૂ જશે. મારે દેવુ થઈ ગયેલ છે હાલ તમારા પૈસા વપરાઈ ગયેલ છે. થોડા દિવસમાં પરત કરી દઈશ તેવુ જણાવેલ. ત્યારબાદ ફરીયાદીએ લેણી રકમની કડક ઉઘરાણી કરતાં ફરીયાદીના દિયર ઠાકોર રામાજી લક્ષ્મણજીની હાજરીમાં એક માસ પછી રૂા. ૫૦,૦૦૦/– (અંકે રૂપિયા પચાસ હજાર પુરા) પરત આપેલ. અને રૂા. ૬૫,૦૦૦/– (અંકે રૂપિયા પાંસઠ હજાર પુરા) તા.૧૫/૦૬/૨૦૨૪ ના રોજ પરત આપવાનો વાયદો કરેલ. ત્યારબાદ ફરીયાદી તથા તેમના પતિ અને દિયર વાયદો પુરો થતાં, આરોપીના ઘરે ઉઘરાણી ગયેલા તો આરોપી એકદમ ઉશ્કેરાઈ જઈ કહેલ કે, તારે શેના પૈસા લેવા ના તારાથી થાય તે કરી દેવાનુ હવે તને પૈસા પરત મળશે નહી. અહીયા હવે પછી પૈસા લેવા આવીશ તો જાનથી મારી નાખીશ એવી ઘમકી ફરીયાદીને આપેલ. ત્યારબાદ ફરીયાદીએ આરોપી વિરૂઘ્ઘ સતલાસણા પોલીસ સ્ટેશને છેતરપીડી બાબતે લેખીત ફરીયાદ આપેલી. જેથી સતલાસણા પોલીસ બન્ને પક્ષકારોને બોલાવેલા અને આરોપીએ કહેલ કે, હાલમાં પૈસાની સગવડ

થાય તેમ નથી જેથી તમને ચેક આપુ છુ એટલે તમારા કાયદેસરના બાકી નાણાં મળી જશે. જેથી ફરીયાદીએ આરોપીને કહેલ કે, મારી સાથે બેંકમાં ચાલો અને લોનની કુલ રકમ પ્રમાણેના થતા હોય તેટલા પૈસા આપો. જેથી આરોપીએ કહેલ કે બેંકનુ કામકાજ કરૂ છું એટલે મને ખબર છે. તમારે રૂા. ૭૫,૦૦૦/–(અંકે રૂપિયા પંચોતેર હજાર ભરવાના થશે તે પ્રમાણેની રકમ ભરીને ચેક આપુ એટલ તમને તમારા કાયદેસરના નાણાં મળી જશે. જેથી આરોપી ઉપર વિશ્વાસ અને ભરોસો રાખેલો. ત્યારબાદ આરોપીએ લીધેલ કાયદેસરની લેણી રકમ રૂા. ૭૫,૦૦૦/– (અંકે રૂપિયા પંચોતેર હજાર પુરા) વસુલાત માટે તેમના એકસીસ બેન્ક વાવ શાખાનો ચેક નં. ''૦૦૦૦૧૯'' નો આરોપીઓ ફરીયાદીની રૂબરૂ ભરીને સહી કરીને આપેલ અને કહેલ કે હું કહુ તે તારીખે બેંકમાં જમા કરાવશો તો તમારા લેવાના થતાં કાયદેસરના બાકી નાણાં તમને મળી જશે જેથી આરોપીની વાત ઉપર વિશ્વાસ રાખી સદરહુ ચેક વટાવવા સારૂ આરોપીએ કરેલ વાયદા પ્રમાણે વટાવવા સારૂ બેંક ઓફ બરોડા સતલાસણા શાખામાં જમા કરાવતાં સદર ચેક સ્વીકાર્યા વગર "FUNDS INSUFFICIENT" ના શેરા સાથે તા.૨૪/૦૯/૨૦૨૪ ના રોજ રીર્ટન મેમા સાથે પરત ફરેલો અને તે અંગેની જાણ ફરીયાદીએ આરોપીને કરતા તેઓએ ઉડાઉ જવાબ આપેલ. જેથી ફરિયાદીએ તેઓના એડવોકેટશ્રી મારફતે તા. ૧૯/૧૦/૨૦૨૪ ના રોજ કાયદેસરની લહેણી રકમ રૂા. ૭૫,૦૦૦/– ચુકવી આપવા એક રજીસ્ટર પો.એડી.થી આરોપીને નોટીસ આપેલી. જે નોટીસ આરોપીને તા.૨૧/૧૦/ ૨૦૨૪ ના રોજ બજી ગયેલ છે. તેમ છતાં આરોપીએ આજદીન સુધીમાં ફરીયાદીની બાકી નીકળતી કાયદેસરની રકમ વસુલ આપેલી નથી કે, નોટીસનું કોઈ પાલન કરેલ નથી. આમ, આરોપીએ ખાતામાં પુરતુ બેલેન્સ નહી હોવાનુ જાણતા હોવા છતાં ઈરાદાપૂર્વક ફરીયાદીને ખોટો

ચેક લખી આપી ગુન્હાહીત વિશ્વાસઘાત કરી ધી નેગોશિયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ– ૧૩૮ મુજબનો ગુન્હો કર્યાની ફરીયાદ કરેલ છે.

(૨).. ફરીયાદીએ રજુ કરેલ ફરીયાદ તેમજ ફરીયાદ સાથે રજુ ફરીયાદીનું સોગંદનામુ ધ્યાને લઈ, આરોપી સામે પ્રોસેસ કાઢવામાં આવેલ. આરોપી કોર્ટમાં હાજર થતા આરોપીને ફરીયાદ તથા ફરીયાદ સાથે રજુ થયેલ તમામ દસ્તાવેજી પુરાવાઓની નકલો આપવામાં આવેલ છે. ત્યારબાદ, સમન્સ ટ્રાયેબલ કેસ ગણીને ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહિતાની કલમ–૨૭૪ ની જોગવાઈઓ મુજબ આરોપીની **આંક–૯ થી** પ્લી નોંધવામા આવેલ છે. આરોપીએ ગુનાની કબુલાતનો ઈન્કાર કરતા સદર કામે આરોપી સામે કેસની ઈન્સાફી કાર્યવાહી આગળ ચલાવવામાં આવેલ છે.

(૩).. આ કામે ફરીયાદપક્ષ તરફે તેમના કેસના સમર્થનમાં નીચે મુજબના મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવા રજુ કરવામાં આવેલ છે.

–:: મૌખિક પુરાવા ::–

અ.નં.	આંક	વિગત
૧.	૧૭	ફરીયાદી ઠાકોર કૈલાસબેન પરબતજીની જુબાની

–:: દસ્તાવેજી પુરાવા ::–

અ.નં.	આંક	વિગત
૧.	૧૯	તકરારી ચેક નં.૦૦૦૦૧૯
૨.	૨૦	રીટર્ન મેમો
૩.	૨૧	આરોપીને આપેલ નોટીસની સ્થળપ્રત
૪.	૨૨	આરોપીને આપેલ નોટીસની આર.પી.એડી.કર્યાની પોસ્ટની સ્લીપ
૫.	૨૩	આરોપીને મોકલાવેલ નોટીસ બજી ગયા અંગેની ઓન લાઈન ટ્રેક રીપોર્ટ

ત્યારબાદ, ફરીયાદીએ **આંક–૨૭** થી કલોઝિંગ પુરસીસ રજુ કરી પોતાનો પુરાવો પુર્ણ થયેલાનું જાહેર કરેલ છે.

(૪).. ફરીયાદપક્ષનો પુરાવો પુરો થયા બાદ આરોપીનું ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહિતાની કલમ–૩૫૧ મુજબ વિશેષ નિવેદન નોંધવામા આવેલ છે, જેમાં આરોપીએ તેમને પુછવામા આવેલ સવાલો માંહેની હકીકતોનો નકારાત્મક જવાબ આપી તેમના વિશેષ જણાવેલ છે કે, ખોટો કેસ કરેલ છે. પોલીસ સ્ટેશનમાં અમારા વિરૂધ્ધ ખોટી અરજી આપી પોલીસ ધ્વારા દબાણ કરી ખોટો ચેક પડાવી લીધેલ છે.

(૫).. ત્યારબાદ, પક્ષકારોના વિ.વ.શ્રીઓની મૌખિક દલીલો સાંભળી.

(૬).. આ કામે ફરીયાદીની ફરીયાદનાં ન્યાયિક નિર્ણય માટે મારી સમક્ષ નીચે મુજબનાં મુદ્દાઓ ઉપસ્થિત થાય છે.

–:: <u>મુદ્દા</u> ::–

(૧) શું ફરિયાદી નિ:શંકપણે પુરવાર કરે છે કે,આરોપીએ તેના ધ્વારા નિભાવવામાં આવતા બેન્ક એકાઉન્ટ ઉપર લખવામાં આવેલ ચેક ફરીયાદીને કાયદેસરના લેણાં કે જવાબદારીની ચુકવણી માટે આપ્યા હતા અને વાદગ્રસ્ત ચેક તેની વેલીડીટી પિરીયર્ડ માં એનકેશ કરવા માટે આરોપીની બેન્કમાં ફરીયાદીએ રજુ કર્યો હતો અને વાદગ્રસ્ત ચેક આરોપીના ખાતામાં **'અપુરતા ભંડોળ'** ના કારણે બીન સ્વીકારાયે પરત આવેલ હતો અને ફરીયાદીએ આરોપીને ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટ,૧૮૮૧ ની

કલમ–૧૩૮(બી) મુજબ કાયદેસરની નોટીસ સમય મર્યાદામા મોકલી હતી અને સદર નોટીસ આરોપીને બજી ગયેલ હોવા છતાં આરોપીએ કાયદેસરની મુદતમા ફરીયાદીને વાદગ્રસ્ત ચેકની રકમ ચુકવી આપેલ નથી અને ફરીયાદીએ ફરીયાદ નિયત સમય મર્યાદામાં દાખલ કરેલ છે અને આરોપીએ તેમ કરીને ધી નેગો.ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટએકટ,૧૮૮૧નીકલમ–૧૩૮ અન્વયે સજાને પાત્ર ગુન્હો કરેલ છે?

(૨) શું હુકમ?

(૭).. ઉપરોકત મુદ્દાઓ અંગેના મારા નિર્ણયો નીચે જણાવેલ કારણો નીચે મુજબ છે.

(૧) હકારમાં,

(૨) આખરી હુકમ મુજબ.

<u>–:: કા ર ણો ::–</u>

<u>મુદ્દા નં.૧ તથા ૨ની ચર્ચા –</u>

(૦૮).. આ તબક્કે પુરાવાનું મુલ્યાંકન કરતાં પહેલા અત્રે એ હકીકતનો ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે કે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટ ૧૮૮૧ ની કલમ–૧૩૮ અન્વયે દંડનાત્મક જોગવાઈ દેશમાં બેંક ધ્વારા થતાં નાણાંકીય વ્યવહારોની વિશ્વનીયતા ને મજબુતી આપવા માટે કરવામાં આવેલી છે. સામાન્ય રીતે મજકુર અધિનિયમ હેઠળના ઉપરોકત ગુનામાં ગુનાનો આધાર મુખ્યત્વે દસ્તાવેજી પુરાવા ઉપર અવલંબે છે. નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત તથા નામદાર વડી અદાલતે તેમના વિવિધ ચુકાદાઓમાં પ્રસ્થાપતિ કરેલ છે કે જયારે ચેકમાંની

સહી આરોપીની હોવાનુ પુરવાર થાય ત્યારે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૯ અન્વયેનુ અનુમાન કરવાનુ રહે. સદરહુ કાયદાની કલમ ૧૩૯ હેઠળની જોગવાઈ મુજબ જયાં સુધી વિરૂધ્ધની હકીકતો સાબિત કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી ચેકના ધારણકર્તાને આવો ચેક કોઈ દેવા અથવા અન્ય જવાબદારીની અદાયગી પેટે આપવામાં આવેલ છે તેવુ અનુમાન કરવાનુ ઠરાવેલ છે. અલબત્ત, આથી વિરૂધ્ધનો ખંડનાત્મક પુરાવો આરોપી રજુ કરી શકે છે. સદરહું અનુમાનનુ ખંડન કરવાનની આરોપી પક્ષની જવાબદારી, ફરીયાદપક્ષની જવાબદારીની જેમ નિ:શંકપણે પુરવાર કરવાની રહેતી નથી, પરંતુ શકયતાની પ્રબળતાના આધારે કરવાની રહે છે અને સદરહુ શકયતાની પ્રબળતા એક ડહાપણભરી સામાન્ય બુધ્ધિથી, તેવી શકયતા માની શકાય તેમ છે કે માની શકાય તેમ નથી, તેના આધારે મુલ્યાંકન કરવાનુ રહે છે પરંતુ આવો પુરાવો ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૯ હેઠળના કાનુની અનુમાનને વાજબી અને પ્રતિતિજન્ય રીતે ખંડિત કરી શકેલ છે કે કેમ તેવી બાબતો પ્રત્યેક કેસમાં રજુ થયેલ પુરાવાની વિગતો ઉપર અવલંબે છે. અધિનિયમની કલમ–૧૩૯ હેઠળનુ અનુમાન તે હકીકતોનુ નહી, પરંતુ કાયદાનુ અનુમાન છે અને આથી જ કાયદાના આવા અનુમાનનુ ખંડન સંતોષકારક એવી હકીકતોથી પ્રતિપક્ષ કરી શકે નહી તો કલમ–૧૩૯ હેઠળનુ કાનુની અનુમાનનું ખંડન કરી શકે છે તો, તેવા સંજોગોમાં ફરીયાદી ઉપર આરોપી વિરુધ્ધ તેવી લેણી રકમ નીકળતી હતી તે હકીકત વાજબી શંકાથી પર હોય તે મુજબ પુરવાર કરવાની જવાબદારી આવી પડે છે અને તે પુરવાર કરવામાં ફરીયાદી સફળ થાય છે કે નહી, તેના આધારે ફરીયાદનો અંતિમ નિર્ણય લેવાનો રહેતો હોય છે. આ કામે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટ હેઠળના અનુમાનો જોવામાં આવેતો નીચે મુજબ છે.

118. Presumptions as to negotiable instruments-

Until the contrary is proved, the following presumptions shall be made:

(a) of consideration: that every negotiable instrument was mad or drawn for consideration, and that every such instrument when it has been accepted,

endorsed negotiated or transferred, was accepted, endorsed, negotiated or transferred for consideration;

138. Dishonor of cheque for insufficiency, etc., of funds in the account.- Where any cheque drawn by a person on an account maintained by him with a banker for payment of any amount of money to another person from out of that account for the discharge, in whole or in part, of any debt or other liability, is returned by the bank unpaid, either because of the amount of money standing to the credit of that account is insufficient to honour the cheque or that exceeds the amount arranged to be paid from that account by an agreement made with that bank, such person shall be deemed to have committed an offence and shall, without prejudice to any other provision of this Act, be punished with imprisonment for a term which may extend to two years, or with fine which may extend to twice the amount of the cheque, or with both:

Provided that nothing contained in this section shall apply unless-

(a) the cheque has been presented to the bank within a period of six months from the date on which it is drawn or within the period of its validity, whichever is earlier.

(b) the payee or the holder in due course of the cheque, as the case may be, makes a demand for the payment of the said amount of money by giving a notice, in writing, to the drawer of the cheque,

within thirty days of the receipt of information by him from the bank regarding the return of the cheque as unpaid; and

(c) the drawer of such cheque fails to make the payment of the said amount of money to the payee or, as the case may be, to the holder in due course of the cheque, within fifteen days of the receipt of the said notice.

139. Presumption in favour of holder-

It shall be presumed, unless the contrary is proved, that the holder of a cheque received the cheque, in whole or in part, of any debt, or other liability.

(૦૯).. આ કામે હાલના ફરીયાદી દ્વારા આરોપી સાથે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ–૧૩૮ મુજબનો આક્ષેપ મુકવામાં આવેલ છે. ત્યારે સદર ગુનાના તત્વોની ઉપરોક્ત કરવામાં આવેલ ચર્ચા સાથે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ–૧૧૮(એ) તથા કલમ–૧૩૯ અનુસાર ફરીયાદીની તરફેણમાં અનુમાનો કરી શકાય તેવી જોગવાઈ છે. ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ–૧૧૮(એ) ની જોગવાઈ અનુસાર જ્યાં સુધી વિરૂદ્ધનું સાબિત ના થાય ત્યાં સુધી દરેક વટાઉખત અવેજના માટે કરી આપ્યાનું માની લેવામાં આવશે. તે જ રીતે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ–૧૩૯ ની જોગવાઈ વંચાણે લેવામાં આવેતો વિરૂદ્ધની હકીકત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી અનુમાન કરવામાં આવે છે કે ચેકના ધારણકર્તા એ તે ચેક ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ–૧૩૮ ની જોગવાઈ અનુસાર તેમના કાયદેસરના દેવા અથવા જવાબદારીની અંશતઃ અથવા પૂર્ણ ચુકવણી માટે મેળવવામાં આવેલ હશે. ઉપરોક્ત બંને કલમ હેઠળ ફરીયાદીની તરફેણમાં અનુમાન થઈ શકે પરંતુ બંને જોગવાઈમાં *'વિરૂદ્ધનું સાબિત ના થાય તો"* તેવા શબ્દો પ્રયોજવામાં આવેલ છે એટલે કે આ બંને અનુમાનો ખંડિત થઈ શકે તે પ્રકારેના અનુમાનો છે. વિરૂદ્ધનું પુરવાર ના થાય તે શબ્દોના અર્થઘટન અનુસાર અનુમાનનું ખંડન સચોટ

પુરાવાથી કરવાનું રહે છે અને આવું અનુમાન ખંડન કરવાનો બોજો આરોપીના શીરે રહે છે.

(૧૦).. વધુમાં આ કામે કયા કયા સંજોગોમાં અનુમાનોનુ ખંડન કેવી રીતે કરી શકાય તથા તેવા અનુમાનોનુ ખંડન કરવા માટે પુરાવાનો બોજો કોના પર છે અને તે કેવી રીતે ખંડન કરી શકાય તે બાબતે **નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના "હિતેન પી. દલાલ વિરૂધ્ધ ભ્રતીન્દ્રનાથ બેનરજી" AIR 2001 SUPREME COURT 3897** નો ચુકાદો રીફર કરવો જરૂરી હોઈ તે નીચે મુજબ છે.

> **"Section 139 provides that "it shall be presumed, unless the contrary is provided, that the holder of a cheque received the cheque, of the nature referred to in Section 138 for the discharge, in whole or in part, of any debt or other liability." The effect of these presumptions is to place the evidential burden on the accused of proving that the cheque was not received by the complainant towards the discharge of any liability. Because both Section 138 and 139 require that the Court "shall presume" the liability of the drawer of the cheques for the amounts for which the cheques are drawn, as noted in it is obligatory on the Court to raise this presumption had been established. It introduced an exception to the general rule as to the burder of proof in criminal cases and shifts the onus on to the accused. Such a presumption is a presumption of law, as distinguished from a presumption of fact which describes provisions by which the Court "may presume" a certain state of affairs. Presumptions are rules of evidence and do not**

conflict with the presumption of innocence, because by the latter all that is meant is that the prosecution is obliged to prove the case against the accused beyond reasonable doubt. The obligation on the prosecution may be discharged with the help of presumptions of law or fact unless the accused adduces evidence showing the reasonable possibility of the non existence of presumed fact. (Para 20,21).

The distinction between the two kinds of presumption lay not only in the mandate to the Court, but also in the nature of the evidence required to rebut the two. In the case of discretionary presumption the presumption if drawn may be rebutted by an explanation which "might reasonably be true and which is consistent with the innocence" of the accused. On the other hand in the case of a mandatory presumption "the burden resting on the accused person in such a case would not be as light as it is where a presumption is raised under Section 114 of the Evidence Act and cannot be held to be discharged merely by reason of the fact that the explanation offered by the accused is reasonable and probable. It must further be shown that the explanation is a true one. The words 'unless the contrary is provided' which occur in this provision make it clear that the presumption has to be rebutted by proof and not by a bare explanation which is merely plausible. A fact is said to be proved when its existence is directly established or

when upon the material before it the Court finds its existence to be so probable that a reasonable man would act on the supposition that it exist. Unless therefore, the explanation is supported by proof, the presumption created by the provision cannot be said to be rebutted.

આમ ઉપરોકત ચર્ચા કરેલ ચુકાદા મુજબ તેવા અનુમાનોનુ ખંડન કરવાનો બોજો આરોપી ઉપર રહે છે.

(૧૧).. ફરીયાદપક્ષના સમગ્ર કેસની હકીકતો ધ્યાને લેતા એ હકીકત નિર્વીવાદ છે કે, આ કામના ફરીયાદીએ આરોપી વિરૂધ્ધ વાદવાળા **આંક–૧૯ વાળો ચેકની રકમ રૂા.૭૫,૦૦૦/–** પુરા વસુલ મેળવવા માટે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ અન્વયે હાલની ફરીયાદ દાખલ કરેલી છે. વધુમાં રેકર્ડ ઉપર રજુ થયેલ સમગ્ર મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાઓનુ બારીકાઈથી મુલ્યાંકન કરવામાં આવે તો **આંક–૧૯ રજુ તકરારી ચેક તા.૦૬/૦૯/૨૦૨૪** ના રોજના હોઈ તે ચેકમાં આ કામના આરોપીની સહી નથી કે તે ચેકની વિગતો આ કામના આરોપી ધ્વારા લખવામાં આવેલી નથી તે અંગેની કોઈ તકરાર આ કામના આરોપી ધ્વારા લેવામાં આવેલી નથી. **આંક–૧૯** વાળા તકરારી ચેક આ કામના આરોપી ધ્વારા ફરીયાદીને **૦૬/૦૯/૨૦૨૪** ના રોજની પાકતી તારીખના પોતાના સ્વહસ્તાક્ષરમાં ચેકની વિગતો ભરીને આપવામાં આવેલ ન હતો તે અંગેની પણ કોઈ તકરાર આ કામના આરોપી ધ્વારા લેવામાં આવેલ નથી. **આંક–૧૯** વાળા તકરારી ચેક જે ફરીયાદી ધ્વારા તેમની બેંકમા જમાં કરાવતા તે ચેક સ્વિકારવા માટે મોકલેલ પરંતુ આરોપીના ખાતામાં પુરતુ ભંડોળ ન હોવાના કારણે ચેક સ્વીકાર્યા વિના **"FUND INSUFFICIENT"**ના શેરા સાથે સદર તકરારી ચેક આંક–૧૯ વાળો ચેક તા.૨૪/૦૯/ ૨૦૨૪ ના રોજ પરત ફરેલ હતા તે રીટર્ન મેમા આંક–૨૦ થી રજુ કરવામાં આવેલ છે. આમ,

ઉપરોકત હકીકતો જોતા આ કામના આરોપી ધ્વારા આ કામના ફરીયાદીને આંક –૧૯ વાળો તકરારી ચેક આપેલ હોવાની હકીકતો ફલીત થાય છે. જે ચેક આરોપીના ખાતામાં અપુરતા ભંડોળના શેરા સાથે પરત ફરતા આ કામના ફરીયાદી ધ્વારા આરોપીના નિયત સરનામે આંક–૨૧ વાળી નોટીસ પોતાના વકીલ મારફતે આપી ચેકની રકમની માંગણી કરેલ જે નોટીસ આરોપીને તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૪ ના રોજ મળી ગયેલ છે તેની પોસ્ટની ઓન લાઈન ટ્રેક રીપોર્ટ આંક–૨૩ થી રજુ છે અને આમ, આરોપીને નોટીસ મળી ગયેલ હોવા છતાં સમય મર્યાદામાં માંગણી મુજબની ચેકની રકમની ચુકવણી નહી કરતા ફરીયાદી ધ્વારા આરોપી વિરૂધ્ધ ધી નેગો. ઈન્સ્ટ્રુ.એકટની કલમ–૧૩૮ મુજબના શિક્ષાપાત્ર ગુના સબબની ફરીયાદ દાખલ કરેલ છે. આમ, રેકર્ડ ઉપર રજુ થયેલ મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાનુ મુલ્યાંકન કરતા આ કામના આરોપીના શિરે ધી નેગો. ઈન્સ્ટ્રુ.એકટની કલમ–૧૩૯ મુજબ જે પુરાવાનો બોજો ખસે છે તે પુરાવાનો બોજો ફરીયાદીએ પુરવાર કરેલ છે અને આરોપી પાસેથી નીકળતી લેણી રકમ કાયદેસર રીતે નીકળે અને તે કાયદેસરના લેણા ચુકવવા માટે આરોપીએ **આંક–૧૯** વાળો ચેક ફરીયાદીને આપેલ હતો તે હકીકત પણ ફરીયાદીએ પુરવાર કરેલ છે પણ તે વાદવાળો ચેક આરોપીએ ફરીયાદીના કોઈ કાયદેસરના લેણા ચુકવવા માટે પોતાની સહીથી આપેલ હતો નહી તેવુ શંકાથી પર રહી પુરવાર કરવામાં આરોપી નિષ્ફળ ગયેલ હોય આરોપીને સખતમાં સખત સજા કરવા ફરીયાદીએ અરજ ગુજારેલ છે.

(૧૨).. આ કામે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ–૧૩૮ અનુસારનો ગુનો બનવા માટેના સર્વપ્રથમ આવશ્યક તત્વો ચકાસવા માટે પુરાવો ધ્યાને લઈએ તો સદર કામે ફરીયાદીએ તેના **આંક–૧૭** ના સરતપાસના સોગંદનામામાં ફરીયાદને સમર્થનકર્તા તમામ હકીકતો દર્શાવેલ છે. વધુમાં આરોપી ધ્વારા ફરીયાદીની ઉલટ તપાસ કરી બચાવ લેવાનો પ્રયાસ પણ કરવામાં

આવેલ નથી કે જેનાથી એવુ પુરવાર થાય કે, વાદવાળો **આંક– ૧૯ વાળો ચેક** ફરીયાદીના કાયદેસરની લેણી રકમ ચુકવવા માટે નહી પણ ફરીયાદીએ ગેરકાયદેસર રીતે આરોપી પાસેથી ચેક મેળવી લીધેલ હતો તેવો કોઈ ખંડનાત્મક પુરાવો આરોપી ધ્વારા રજુ કરવામાં આવેલ નથી. વધુમાં ધી નેગો.ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ. એકટની કલમ–૧૩૯ માં જે અનુમાન કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે તે મુજબ વાદવાળો ચેક આરોપીએ પોતાના સ્વ હસ્તાક્ષરમાં લખીને પોતાની સહીથી ફરીયાદીને આપેલ હોય તો તે સંજોગોમાં ફરીયાદીના કાયદેસરના લેણાની ચુકવણી માટે આરોપી ધ્વારા આપવામાં આવેલ હોય છે તેવુ અનુમાન કરવાનુ રહે છે.

આ ઉપરાંત આંક–૧૦ થી તા.૩૦/૦૭/૨૦૨૫ ના રોજ આરોપી તરફે પુરસીસ આપી એવુ જાહેર કરવામાં આવેલ છે કે, '' સદર કામે અમો ફરીયાદી તથા આરોપી વચ્ચે સમાધાન થઇ ગયેલ હોઈ તા. ૨૬ /૦૮/૨૫ ના રોજ અમો ચેક ની રકમ રૂ.૭૫,૦૦૦/– પુરા ચુકવી દઈશું જે બદલ આ પુરસીસ આપી જાહેર કરીએ છીએ. ''

આમ, આરોપીની વર્તણુક અંગે જોઈએ તો ટ્રાયલ દરમ્યાન પણ આરોપીએ ફરીયાદીનુ લેણુ સ્વીકારેલ છે. જેથી "દાળમાં કાંઇક કાળુ છે" "Smoking Gun" તેમ જણાય છે અને આ અન્વયે નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટના ચુકાદા "Girishbhai Natavarbhai Patel Vs State of Gujarat 2006(1) G.L.H.530" ના પેરા ૨૬ અને ૨૭ ધ્યાને લેતા,

> **26. The Purshish Ex.9 contains some corrections. At least at four places it has been counter-signed by the accused himself. The pushish Ex. 9 also contains the signature of advocate of the accused who has identified the accused. The signature on the purshish/ declaration exh.9 and counter-signature made at various places on Exh.9 have not**

been denied or disputed by the accused at all. In fact the signature seems to have been admitted by the accused as it appears from the application at Exh.11. The purshish/declaration exh.9 dated 24/07/2001 renders all the other earlier admission and/or submission of acceptance of liability on the part of 3rd party into insignificance.

27. It is an established position of law that under the scheme of Negotiable Instrument Act, especially under scheme of 118 and 139 the statutory presumption is created in favour of the complainant and the court has to presume and proceed on the basis of this presumption unless it is dislodged by the accused on the strength of leading cogent and convincing evidence in support of his claim Sec.139 of the Negotiable Instrument Act, 1881 makes It unequivocally clear that it is the duty cast upon the court to presume that the holder of a cheque receive the cheque of the nature referred to in Sec.138 for the discharge in whole or in part of any debt or other liability.

આમ, ઉપરોકત કેસની હકીકત જોવામાં આવેતો આરોપીએ નીચલી કોર્ટમાં સમાધાન માટે પુરસીસ આપેલ હતી. તેમ છતા ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીને નિર્દોષ છોડી મુકવાનો હુકમ કરેલ. જયારે નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટે ટ્રાયલ કોર્ટનો એકવીટલનો (Acquittal) ચુકાદો ઉથલાવેલ હતો અને આરોપીને કસુરવાન ઠરાવેલ હતા. આમ, આ કામે પણ આરોપીએ તેમની દેવાની જવાબદારી સ્વિકાર કર્યાનુ ફરીયાદી સાથે સમાધાન કરવા આપેલ આંક–૧૦ ની પુરસીસ પરથી માનવાને પાત્ર છે. આમ આરોપીએ આંક–૧૯ વાળો ચેક

ફરીયાદીને તેના કાયદેસરના લેણા અને જવાબદારી પેટે આપેલ હોવાનુ સાબિત થાય છે.

(૧૩).. વધુમાં ધી નેગોશીયેબલ ઈનસ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૮ ની વ્યાખ્યામાં જણાવ્યા મુજબ જોવામાં આવેતો, તેમાં એવી વ્યાખ્યા કરવામાં આવેલ છે કે, સમગ્ર રીતે અથવા અંશત: કોઈપણ દેવુ કે અન્ય જવાબદારી અદા કરવા માટે કોઈપણ વ્યક્તિ પોતે નિભાવતા હોય તેવા ખાતા ઉપરનો ચેક આ ખાતામાંથી બીજી વ્યક્તિને નાંણાની ચુકવણી કરવા માટે બેંકરને લખે અને આવા ચેકની ચુકવણી કર્યા વિના બેંક પરત કરે, કારણકે, ખાતામાંની જમા રકમ ચેકના સ્વિકાર માટે અપુરતી છે અથવા તો બેંક સાથે સમજુતીથી કરેલ વ્યવસ્થા કર્યા પ્રમાણે ચેકની રકમ એ રકમ કરતા વધુ છે ત્યારે, આવી વ્યક્તિએ ગુનો કર્યો ગણાશે અને આ કાયદાની કોઈ અન્ય જોગવાઈઓનો બાધ ન આવે તેમ તેને બે વર્ષ સુધીની કેદની શિક્ષા, અથવા ચેકની રકમની બમણી રકમ સુધીનો દંડ અથવા બંને કરવામાં આવશે.

(એ) જયાં સુધી ચેક લખ્યાની તારીખ થી છ માસ અથવા કાયદા માન્ય હોય તે મુદત એ બે માંથી જે વહેલી હોય તે મુદતમાં તેવો ચેક બેંકમાં રજુ કરવામાં આવ્યો ન હોય.

(બી) જયાં સુધી તે ચેકનો પેઈ અથવા તો યથાક્રમ ધારક, જેમ હોય તેમ તે ચેક વણ ચુક્યો પરત આવ્યાની બેંક તરફથી તેને માહિતી મળ્યાના ત્રીસ દિવસની અંદર તે ચેકના લખનારને લેખિત નોટીસ આપીને તેવી રકમની ચુકવણીની માંગણી કરે નહી અને

(સી) જયાં સુધી આવો ચેક લખનાર ચેકના નાણા લેનાર પેઈને અથવા તે ચેકમાં યથાક્રમ ધારકને જેમ હોય તેમ, ઉપરોકત નોટીસ મળ્યાના ૧૫ દિવસમાં એ રકમની ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જાય નહી ત્યાં સુધી આ કલમનુ કશુજ લાગુ પડશે નહિ. આ કલમનો હેતુ અને હાર્દ મુજબનુ દેવુ અથવા અન્ય જવાબદારી એટલે કે, કાયદેસર રીતે જેનો અમલ કરાવી શકાય તેવુ દેવુ અથવા અન્ય જવાબદારી એવો થાય તે માટે કરવામાં આવેલ છે.

આમ, ઉપરોકત પુરાવાનુ બારીકાઈ પુર્વક મુલ્યાંકન કરતા અગાઉ તેમજ

અગાઉ કરવામાં આવેલી ચર્ચા મુજબ આ કામના ફરીયાદીએ તેમની આંક-૦૧ ની ફરીયાદ તથા **આંક–૧૭** ની સોગંદ ઉપરની સરતપાસ તથા **આંક–૨૧** વાળી માંગણા નોટીસમાં વાદવાળો ચેક આ કામના આરોપીએ ફરીયાદીને કયા હેતુ માટે આપેલ તથા ફરીયાદીના કાયદેસરના લેણાની ચુકવણી માટે આપેલ હોવાની હકીકત સંપુર્ણપણે જણાવેલ છે.

(૧૪).. વધુમાં સદરહુ કેસનુ રેકર્ડ જોતા આ કામના આરોપીએ **તા.૩૦/૦૭/૨૦૨૫** ના રોજ કોર્ટ રૂબરૂ હાજર થયેલ છે અને આ કામના આરોપીની પ્લી નોંધવામા આવેલ છે. વધુમાં કેસનુ રેકર્ડ જોતા આરોપીના વિ.વ.શ્રી ફરીયાદીની ઉલટ તપાસ માટે હાજર રહેતા ના હોય ફરીયાદીએ આંક–૧૮ થી આરોપીનો ઉલટનો હકક બંધ કરવા અરજી આપેલ જે અરજી અત્રેની કોર્ટ ધ્વારા મંજુર કરી તા.૧૭/૧૧/૨૦૨૫ ના રોજ હુકમ પસાર કરી આરોપીનો ફરીયાદીની ઉલટ કરવાનો હકક બંધ કરેલ છે.

(૧૫).. આમ, ઉપરોકત કરવામાં આવેલ ચર્ચા મુજબ તથા રેકર્ડ ઉપર રજુ થયેલ દસ્તાવેજી તથા મૌખિક પુરાવા મુજબ આ કામના ફરીયાદીએ આરોપીની પાસેથી તેની કાયદેસરની લેણી નીકળતી રકમ બાકી હોય તેવી હકીકત સદર બાબતે તેઓ ધ્વારા રજુ કરવામાં આવેલ દસ્તાવેજી પુરાવા તથા મૌખિક પુરાવાથી પુરવાર કરેલ છે. જેથી ઉપરોકત કરવામાં આવેલ ચર્ચા, ફરિયાદીના વિ.વ.શ્રીની દલીલો તથા સમગ્ર રેકર્ડ ઉપરના દસ્તાવેજી આધાર પુરાવાઓ ધ્યાને લેતા ધી નેગો.ઈન્સ્ટ્રુ.એકટની રચના પાછળ વિધાનમંડળનો એવો હતો કે વેપાર જગતની નાંણાની લેવડ-દેવડ બાબતે થતા દુષણો અટકાવવા માટે તથા વેપારી જગતમાં વણ સ્વીકારેલા તથા પાછા જતા તથા વેપારી જગતનો આર્થિક વ્યવહાર ખોરવાતા બેંકો ઉપર બિનજરૂરી કામગીરીનો બોજો વધી જતા આવા ન્યુસન્સ અને વેપારી જગતમાં થતુ દુષણ અટકાવવા માટે નેગોશીયેબલ ઈન્સટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૮ થી ૧૪૭ દાખલ કરવામાં આવેલ તેમજ નેગોશીયેબલ

ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની જોગવાઈ ધ્યાને લેતાં તેમજ ચેક પાછો ફરતા ફોજદારી પગલા લેવા માટે જે વ્યાખ્યા કરવામાં આવેલ છે તે, “સમગ્ર રીતે અથવા અંશત:કોઈપણ દેવુ કે અન્ય જવાબદારી અદા કરવા માટે કોઈ વ્યક્તિ પોતે નિભાવતો હોય તેવા ખાતા ઉપરનો ચેક આ ખાતામાંથી બીજી વ્યક્તિને નાંણાની ચુકવણી કરવા માટે બેંકને લખે અને આવા ચેકની ચુકવણી કર્યા વિના બેંક એ પરત કરે, કારણકે એ ખાતામાંની જમા રકમ ચેકના સ્વિકાર માટે અપુરતી છે અથવા તો બેંકની સાથે સમજુતી કરેલ વ્યવસ્થા પ્રમાણે ચેકની રકમ એ રકમ કરતા વધુ છે ત્યારે આવી વ્યક્તિએ ગુનો કર્યો ગણાશે અને આ કાયદાની કોઈ અન્ય જોગવાઈઓનો બાધ ન આવે તેમ તેને બે વર્ષ સુધીની કેદની શિક્ષા, અથવા ચેકની રકમથી બમણી રકમ સુધીનો દંડ અથવા બંને કરવામાં આવશે.

(૧૬).. આમ, રેકર્ડ ઉપર રજુ થયેલ સમગ્ર મૌખિક તથા દસ્તાવેજી આધાર પુરાવાનુ બારીકાઈથી મુલ્યાંકન કરવામાં આવેતો ફરીયાદીના મૌખિક પુરાવામાં વિશ્વસનીયતા ઉત્પન્ન થાય છે અને માત્ર અમુક હકીકતો પુરતો ફકત વિરોધાભાષ ઉત્પન્ન થતો હોય તો તે માત્રથી જ ફરીયાદીનુ કાયદેસરનુ લેણુ આરોપી પાસેથી નીકળતુ નથી તેવુ માની શકાય નહી કે તેનો કોઈ ખંડનાત્મક પુરાવો આરોપી ધ્વારા સ્પષ્ટ પુરાવો રજુ કરી પુરવાર કરવામાં આવેલ નથી. આમ, રેકર્ડ ઉપર રજુ થયેલ મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવો તથા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત તથા નામદાર ઉચ્ચ અદાલતના ચુકાદાઓમાં પ્રસ્થાપિત થયેલા સિધ્ધાંતો મુજબ ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૯ મુજબ અનુમાન કરવાની જે જોગવાઈ કરવામાં આવેલી છે તે જોગવાઈ મુજબ પણ આ કામના આરોપીએ ફરીયાદીની કાયદેસરની લેણી નીકળતી રકમ વસુલ આપેલ નથી જેથી આ કામના ફરીયાદીએ આરોપી સામે હાલની ફરીયાદ દાખલ કરેલી જે તમામ હકીકત ફરીયાદીએ મૌખિક તથા દસ્તાવેજી આધાર પુરાવા તથા રજુ કરેલ નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત તથા નામદાર વડી અદાલતોના ચુકાદામાં સ્થાપિત થયેલા સિધ્ધાંતો અન્વયે રજુ કરી નિ:શંકપણે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૮ મુજબનો તેમનો કેસ આરોપી વિરૂધ્ધ પુરવાર કરવામા સફળ થયેલા હોઈ જેથી મુદ્દા નં.૧નો જવાબ હકારમાં આપુ છું.

<u>મુદા નં.ર :–</u> આમ, સદર કામે ઉપરોકત કરેલ ચર્ચાના આધારે મુદા નં.ર અંગેનો આખરી હુકમ નીચે મુજબ કરુ છુ.

–:: <u>હુકમ</u> ::–

આ કામના આરોપી સથવારા મયુરકુમાર કનુભાઈ,ઉ.વ.આ.પુખ્ત, ધંધો– નોકરી, રહે.વાવ, હે.ચોક ચબુતરા પાસે, તા.સતલાસણા, જિ.મહેસાણા નાઓને ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહિતાની કલમ- ર૭૮(ર) અન્વયે નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ મુજબના શિક્ષાપાત્ર ગુનામાં તકસીરવાન ઠરાવવામાં આવે છે.

હુકમ આજરોજ ખુલ્લી અદાલતમાં વાંચી, સંભળાવી જાહેર કર્યો.

સજા માટે સાંભળવા મુલતવી.

તા. ૨૩ –૦૩–૨૦૨૬
સ્થળ : સતલાસણા.

(જૈમિન ધીરુભાઈ પટેલ)
જયુડી. મેજી.ફ.ક., સતલાસણા
યુનીક જજ કોડ જીજે ૧૬૧૩

<u>સજા અંગે સાંભળ્યા:-</u>

(**૨૪**) ફરીયાદી તર્ફે તેમના વિ.વકીલશ્રીને સાંભળવામાં આવેલ છે. ફરીયાદીના વશ્રી તરફે રજુઆત છે કે આરોપીએ ફરીયાદી પાસેથી બેંકમાં લોનના કેસ પાસ કરી આપવા સારૂ કમીશન આપવુ પડશે તેમ કહી ફરીયાદીના ખાતામાંથી લોનના પૈસા બારોબાર ઉપાડી લઈ છેતરપીંડી કરી લેણી રકમ રૂ.૭૫,૦૦૦/- પેટે ફરીયાદવાળો ચેક આપેલો અને સદર ચેક ફરીયાદીએ બેંકમા જમા કરાવતા ચેક રીટર્ન થતા આરોપીએ ફરીયાદીના બાકીના પૈસા ન ચુકવી ગંભીર ગુનો આચરેલ છે.જેથી આરોપીને કાયદા પ્રમાણે થતી મહત્તમ સજા કરવા અરજ કરેલ છે.

(**૨૫**) આરોપી તર્ફે એવી રજુઆત છે કે, આરોપી કુટુંબ કબીલાવાળા વ્યકિત છે, આરોપીના કુટુંબની દેખરેખની જવાબદારી આરોપી ઉપર છે અને આરોપી તેના કુટુંબમાં કમાનાર એકમાત્ર વ્યકિત છે જેથી આરોપી ઉપર દયાભાવ રાખી આરોપીને ઓછામાં ઓછી સજા કરવા વિનંતી કરેલ છે.

(**૨૬**) ઉપરોકત રજુઆતો ધ્યાને લેતાં તેમજ આરોપી વિરૂધ્ધ પુરવાર થયેલ ગુનાની ગંભીરતા જોતા તેમજ હાલમાં દિન પ્રતિદિન આવા પ્રકારના ગુનામાં વધારો થતો હોય આરોપીને પ્રોબેશનનો લાભ આપવો યોગ્ય જણાતુ નથી તેમજ આરોપી તર્ફેની રજુઆત જોતા આરોપીને કાયદામાં જણાવ્યા મુજબની મહતમ સજા ન કરતા ઓછી સજા કરવા માટેના કારણો છે, પરંતુ આરોપી સામે પુરવાર થયેલો ગુનો જોતાં તેમજ ફરીયાદીનું આરોપી પાસે લેણું પુરવાર થતા તેવા સંજોગોમાં ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહીતાની કલમ- ૩૯૫ અન્વયે ચેકની રકમ વ્યાજ સાથે આરોપી પાસેથી ફરીયાદીને વળતર તરીકે અપાવવા હુકમ કરવો પણ ન્યાયી જણાય છે. જેથી ન્યાયના હિતમાં નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

–:: <u>આખરી હુકમ</u> ::–

(૧) આ કામના આરોપી સથવારા મયુરકુમાર કનુભાઈ,ઉ.વ.આ.પુખ્ત, ધંધો–નોકરી, રહે.વાવ, હે.ચોક ચબુતરા પાસે, તા.સતલાસણા, જિ.મહેસાણા નાઓને ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહિતાની કલમ–૨૭૮(૨) અન્વયે નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ મુજબના શિક્ષાપાત્ર ગુનામાં તકસીરવાન ઠરાવી આરોપીને–૦૧ (એક) વર્ષની સાદી કેદની સજા ભોગવવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૨) આરોપીએ ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહીતાની કલમ– ૩૯૫(૩) અન્વયે ફરીયાદી ઠાકોર કૈલાસબેન પરબતજીનાઓને ચેકની રકમ રૂા.૭૫,૦૦૦/– (અંકે રૂપીયા પંચોતેર હજાર) પુરા વળતર પેટે ચુકવવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે. જો આ વળતરની રકમ આરોપી ફરિયાદીને ન ચુકવે તો વધુ–૦૨(બે) મહિનાની સાદી કેદની સજાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૩) આરોપીને સદરહુ હુકમની એક નકલ વિના મુલ્યે પુરી પાડવી.

આ હુકમ આજરોજ ખુલ્લી અદાલતમાં જાહેર કર્યો.

તા. ૨૩/૦૩/૨૦૨૬
સ્થળ : સતલાસણા.

(જૈમિન ધીરુભાઈ પટેલ)
જ્યુડી. મેજી.ફ.ક., સતલાસણા
યુનીક જજ કોડ જીજે૧૬૧૩